

TÄHEKE

ISSN 0134-2266

1994

10

porikuu

PiHo's

MILVI
PANGA

Sooääre summer

SAARMAS SÄTTIS SUMMERILE
OTSIS UUSI SAAPAIK.
EI, EI PASSI PASTLAIS MINNA,
KUI SUUR SELTSKOND VAATAB.
SOKK JA SOOKURG TULID SELTSIS,
KUREL SONI SILMIL.
SIILIPERE VIHMAS SIBAS,
SEENED SEEKORD SIRMIKS.
SÄÄSED JÕUDSID SUURES SUMMAS,
LAULSID: SUMMER, SUMMER.
SUSI OLI SÕNAVÕTJA-
TEADUSTAS, MIS NUMMER.

MILVI PANGA

Unimüts, koolijüts

MÕNI PAIK ON KODUNE,
ÕUEL HIRNUB HOBUNE.
MÕNI KOER EI URISE.
MEIE MEMM EI NURISE.
ISTMEKS KÕLBAB KIVIRAUN.
MÕNI LAUL ON LORILAUL.
MÕNI VÄIKE UNIMÜTS
KOOI JAOKS ON JUBA KÜPS.

ERIKA ESÕP

Nööbid

MA OLEN USIN,
MA PUSIN JA PUSIN
JA ETTE SAAN NÖÖBI.
AGA VELI LÖÖBIB:
"ON ALLES PLUUS!
MOOD ON VIST UUS,
NAGU MARDISANDID JUST,
VIIEST NÖÖBIST ÜKS ON MUST!"
MINA VAIDLEMA EI HAKKA,
PÜÜAN OLLA PÄRIS VAKKA,
OMA PAHA TUJU TROTSIN,
RUTTU-RUTTU KARBIST OTSIN
LISAKS MUSTI NÖÖPE NELI.
KAS NÜÜD RAHULE JÄÄB VELI?

KALLE KASEMÄGI
Liisulaulud

NINATARGAL
PIKK ON NINA,
TARKPEA ARVAB
KÕIKE TEADVAT,
LOBAMOKK ON KASUTU.

VINGERPUSSIL
TASKUS USSID,
VÄIKE VÄÄNIK
VÄÄNLEB VAID,
KAEBUPUNNI
AGA ÕNNEKS
ALLA NEELAS
TAEVAS KUU.

KALLE KASEMÄGI
Mäng kalaga

ÜTLE, VÄIKE KALAPOJU,
KUS ON SINU NABA?
ÄRA MÕTLE MINNA KOJU,
LIIGUTA VEEL SABA.

MÄNGIME NÜÜD NII, ET VEIDI,
SINU EMA OLEN.
KOHE VÕTAN SELJAST KLEIDI,
UJUMA SIIS TULEN.

LUBA, SULLE JUTTU VESTAN,
SILIN SOOMUSSELGA.
JA SIIS SÜÜA ETTE TÕSTAN,
ÄRA PUTRU PELGA.

KUI SAAD OTSA KOGU SÖÖGI,
ANNAN SULLE KOMME.
ÄRA KOJU MINNES RÕÖGI,
KOKKU SAAME HOMME.

Illustreerinud ANU KALM

HARRI JÕGISALU

Kadakane võitoots

Vanaemal on igal söögiajal laual võitoots ja –nuga. Nii toos kui nuga on puust. Ega selles midagi iseäralikku olegi, et puust. Leivavakk on puulaastudest, samuti on pipra- ja soolatops puust treitud. Aga võitoots ja –nuga on Vennikese meelest imelised – neil on lõhn küljes. Enne, kui Vennike võid võtab, hoiab ta nuga nii, et tõmbab tubli söömu lõhna ninna. Toosis on või ka saanud lõhna külge ja annab leivale erilise maitse.

Toos ja nuga on kadakast ning vanaisa tehtud. Kadakast on tal veel muidgi tarbeasju, kapakesi ja pütte.

Karjamaal kasvavad kadakad nii tihedasti, et rohtu näksivad lambad põõsaste vahele ära kaovad. Sealt põõsastest raiub vanaisa tarbepuud ja toob oksa kaasa. Kuuma kadakaleotisega hautab vanaisa piimakirnu ja kurgi- ning kapsanõusid, kalja valmistab ta kadakakeeduveest. Kadakaga pole kerge toime tulla, sest tal on igavesti jändrik tüvi, tiheidalt oksid ja valusad okkad. Kuid vanaisa oskab leida, mida tal parajasti vaja.

Keset karjamaad kasvasid hiigla kõrged sihvakad kadakad, sirged nagu küünlad. Neid vanaisa ei puudutanud, ei võtnud ühtki oksa küljest. Need kadakad pidid olema nii vanad, et keegi vanust ei teadnud, olid ühesugused juba vanaisa poisipõlvest saati. Vennikesele vanaisa ütles: "Vaata, poiss, kui ilusad, justkui küpressid!"

"Kes need küpressid on?" oli Vennike küsinud. Vanaisa oli siis rääkinud, et lõunamaa kadakad.

Ühel päeval tuli vanaisa karjamaalt, löi kirve paku sisse ja istus trepinurgale. Ta meel oli paha:

"Ei tea, kes seda tegi. Meie kadakad on maha saetud ja ära viidud." ütles ta ja jäi nõutult enda ette vaatama.

Vennike jooksis karjamaale. Ta arvas ära, missugustest kadakatest on jutt.

Vanaisa küpressidest olid järel vaid kännud ja maas rohetavate okstega laga. Kivine põndak paistis võõrastavalt lage, isegi lambad hoidusid sealt eemale.

"Vanaisa, miks meie ilusad kadakad maha saeti?" ei saanud Vennike rahu.

"Eks kadaka tihke puu ja palsamilõhna pärast. Küll mõni meenemeister nende järel käis. Ega meil varsti enam õiget kadakat kasvama jäeta. Kõik tehakse kaubaks, nii et kadakast endast ei jää mälestustki järele." Alati, kui Vennike nüüd võitootsi avab, noa võtab ja tuttav lõhn vastu lööb, on tal kadunud kadakad ja vanaisa hoiatus meeles.

Allan, Janek ja herilased

HELJO MÄND

Allan on tusane. Ta on juba tükk aega üksinda õues. Ootab Janekit. Kuulatab. Kõik on hiirvaikne. Janekist pole kippu ega kõppu. Peab vaatama minema, kuhu ta jääb. Hea, kui sõber elab samas majas. Pole vaja kaugele minna. Lähed trepist üles ja oledki tema pool. "Miks sa õue ei tule?" küsib Allan.

"Ei saa. Ma püüan herilasi," vastab Janek ja kutsub Allanit oma saaki vaatama. Sõjavange ja ohvreid.

Janekil on seitse tikutoosi ridastikku, igaühes riidleb herilane. Mitte sellepärast, et nad on sõdiv rahvas ja neile meeldib riid, vaid praegu nõuavad nad väljapääsu. Aga Janek ei pane nende mässumüra tähele. Janek tahab kümme tikutoosi täis saada. "Siis on tuba herilastest tühi," ütleb ta. "Ja emal moos keedetud."

Janek paneb tühja tikutoosi, milles üks ots on lahti tõmmatud, aknakaasil uimerdavale herilasele peale. "Ähähää," naerab Janek rõõmsalt. "Nüüd lükkan tikutoosi kinni ja herilane on vangis." Aga võta näpust! Herilane on seekord väledam kui Janeki käsi. Surmahirm ei lase tal ennast tikutoosi püüda. Herilane lendab hoopistükkis aknalt minema.

"Küll ta varsti tagasi tuleb," ütleb Janek kindlalt. "Siis pole tal enam minu käest pääsu."

"Mis sa herilastega teed?" küsib Allan.

"Kingin sulle. Siis on sul sutsakad enda käest võtta. Enne ja pärast sööki," vastab Janek ja naerab uuesti: "Ähähää."

Allanile on Janeki naer vastukarva. Ta naerab täpselt nagu nende tänava paha Paap. Kui Paap tuppa läheb, ei ütle ta kunagi Allanile head aega või tsaio või pakaa. Tema ütleb: et koerad sind pureksid!

Ja nüüd võtab Allan Paabu lause ja käärib seda natuke teisiti. Soovib Janekile: "Et herilased sind nõelaksid!" Ja astub toast välja.

RÄHNIPOJA MURE

JAAN
RANNAP

Musträhn raius parajasti kuusetüvve korterit, kui ta kõige noorem poeg nuttes lähedasele oksale lendas.

"Issi, varblased narrivad!"

"Kuidas nad seda teevad?" jättis vana rähn töö seisma.

"Ühed ütlevad, et nõgikikas, teised söimavad kõrvekukeks."

Vanarähn krapsas kuivanud oksale ja tõi kuuldavale pörina, mis kõlas nagu naer.

"Mis narrimine ja söimamine see ka on! Nii-suguse narrimise üle võid vaid rõõmus olla. Kikas tähendab kukke, aga kukest uhkemat lindu ei ole. Mine vuhista üle metsavahi õue, vaata ise."

Poeg läks ja vuhistas. Varsti oli ta tagasi ja kiitis:

"Õigus, iss. Kõndis nagu kuningas keset õue, kroon peas ja alamad ümber."

"Näed siis," oli vana rähn rahul. "Kikkaks kutsumist võid kiitusena võtta."

"Aga nad ütlevad veel, et nõginokk ja nõgi-kuub..."

"Noh, seda teevad nad, hallvatid, juba puhast kadedusest. Must kuub on pidurietus. Ei seda ole igaühele antud. Kas sa tead, mis tuleb vastu ütelda, kui sinu väljanägemisest ettu tehakse?"

"Äike rähn ei teadnud."

"Täna väga! Aitäh!"

"Aga kuidas veel?"

Vana rähn pöristas jälle kuivanud oksa. See kõlas nagu naer. "Noh, ütle: "Thank you!"

KUTSUMATA KÜLALISED

IRA
LEMBER

Poiss jooksis mürinal tuppa ja hädaldas: "Vanaisa, ma ei saagi täna kiikuda!" "Tohoh, kas kiik läks katki?" "Ei, kiik on terve, aga ühed istuvad kiige peal ees."

"Tuttavad?"
"Võõrad!"

"Siis ütle viisakalt, et aitab kiikumisest ja et nüüd on sinu kord," soovitas vanaisa.

"Ma juba ütlesin," rääkis poiss pahuralt, "enne ütlesin viisakalt ja siis tegin kõva häält. Nad ei mõtlegi minna ja põrnitsevad mind tigidalt."

"On nad juba kaua kiikunud?"

"Nad ei kiigugi enam. Istuvad niisama kiige peal ja mind lihtsalt ei lase kiikuda," hädaldas poiss. "Täitsa maffia!"

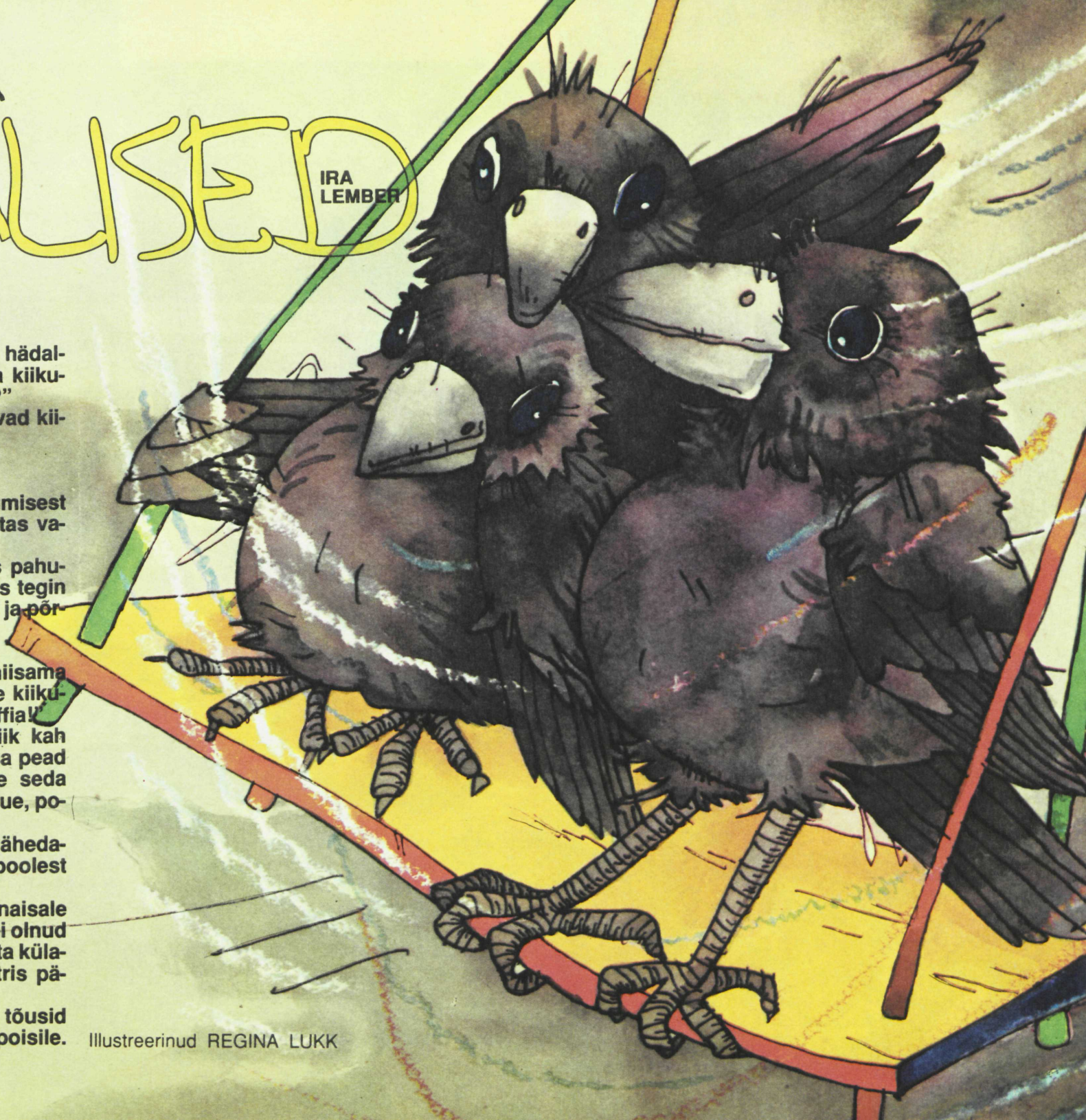
"Tohoh hullu, või juba meie kiik kah maffia kontrolli all," ütles vanaisa pead raputades. "Oota, ma tulen ise seda asja vaatama." Ja vanaisa läks õue, pojapoeg sammu võrra järel.

"Ohoo," ütles vanaisa, kui kiige lähedale jõudis. "Must maffia on tööpoolest päral."

Kolm kiigehõivajat vaatasid vanaisale kurja pilguga otsa. Aga vanaisa ei olnud argade killast. Ta astus kutsumata külaliste ette ja plaksutas nagu teatris pärast etendust.

Sellest aitas. Suured varesed tõusid kraaksudes lendu ja jätsid kiige poisile.

Illustreerinud REGINA LUKK

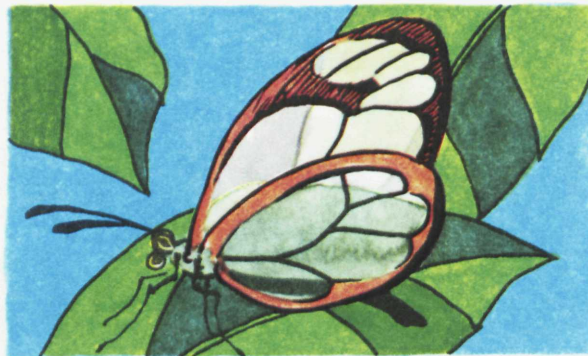

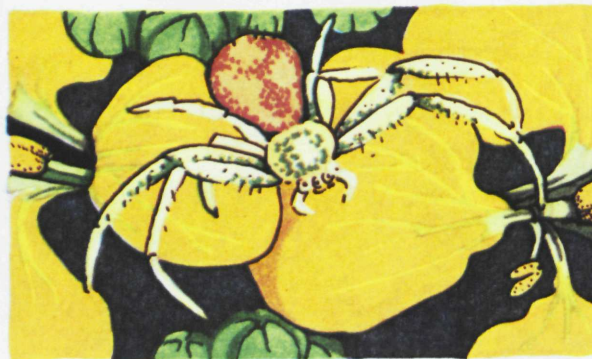

Pisitasa koguneb kaaren Kaarli tarkusetagavara-
 rasse teadmisi muudkui juurde. Et mõned loo-
 mariiki puudutavad tõsiasiad on üsna huvita-
 vad, jagab Kaarel neid selles numbris ka sinu-
 ga.

Kuuba saare loomastik on üks haruldasemaid
 maailmas. Seal elab näiteks maailma kõige
 väiksem lind. Kimalaskoolibri on metsmesila-
 se suurune, kaalub kõigest paar grammi. Koo-
 librid on üldse väga omapärased linnud. Suu-
 rimad neist on pääsukese suurused. Toiduks
 tarvitavad nad nektarit, mida imevad pika noka
 abil, ise õie ees paigal lennates.

Kusagil mujal peale Kuuba pole nähtud ka lä-
 bipaistvate tiibadega liblikat.
 Kõik ämblikud ei koo sugugi võrku. Niinimeta-
 tud krabiämblik varitseb oma saaki lilleõiel. Et
 end paremini varjata, on tal välja kujunenud
 haruldane omadus värvust vahetada. Valinud
 kollase või valge lilleõie, muutub ta pikkamöö-
 da varitsuspaigaga ühte värvi. Kes oskaks ar-

vata, et metsatulekahju võib päästa mõne tai-
 meliigi elu. Just nii on see ühe Põhja-Ameerika
 kasvava haruldase lillega. Tema seemned
 on kaetud nii tugeva koorega, et vaid tuli-
 sunnib seda pakatama. Siis pääseb niiskus see-
 nesse ja idu seemnest välja. Kummaline on lil-
 le juures see, et ta kasvab vaid ühe mäe nõl-
 vadel. Juba arvati, et taim on kadunud ka sealt.
 Pärast väikest metsapõlengut puhkes aga
 mäeküljel hulk haruldasi roosasid õisi. Nüüd

korraldavad botaanikud igal kevadel lillede
 kasvukohas pisikesi kulupõlenguid. (Sinul ei
 tasu küll selle abil uusi taimi avastama hakata
 – meil Eestis neid taimi nagunii pole!)

Kes ei teaks Austraalia sümboliks saanud mõ-
 nusaid koalasid. Huvitav on teada, et nad toi-
 tuvad mürgiste eukalüptide lehtedest. Looma-
 keste kõhus "toodetakse" mingit ainet, mis le-
 hemürgi kahjutuks teeb. Selle haruldase oma-
 duse tõttu pole koalal karta, et keegi teine
 tema "toidulauale" trügiks. Mürgised lehed on
 kõigile teistele loomakestele kahjulikud.

Joonistanud ja kirjutanud HELI VEIGEL

TÖNU SEERO

Ebatavaline jonnipunn

Isa tuli töölt ja nägi, et Mann vaatab jälle televiisorit. "Muud sa enam ei teegi, kui vahid telekat!" vihastas ta ning klõpsutas teleka kinni.

Mann läks oma tuppa ja pani maki vaikselt mängima. Kohe oli isa kohal: "Vaid üks makikuulamine käib!" Ja ta tõmbas juhtme seinast. "Loeks ometi või teeks midagi targemat, aga ei!"

"Ma loen niigi ju palju, käin trennis ja õpin flööti..."

"See pole lugemine, vaid neelamine! Mis laps sa küll oled!"

Isa läks tulivihaseks kööki, istus taburetile ja vaikis süngelt.

Emal tuli koos väikese Andresega lasteaiast. Poiss tormas kohe kööki isa tervitama.

"Mitu korda ma olen öelnud, et kõigepealt tuleb saapad jalast võtta!" turtsatas isa vastuseks.

"Mis sul viga? Tööl juhtus midagi või?" päris ema. "Ega lapsed ju süüdi ole."

"Mis mul viga peab olema? Midagi pole mul viga. Jätke juba mind rahule, mis te norite mu kallal!"

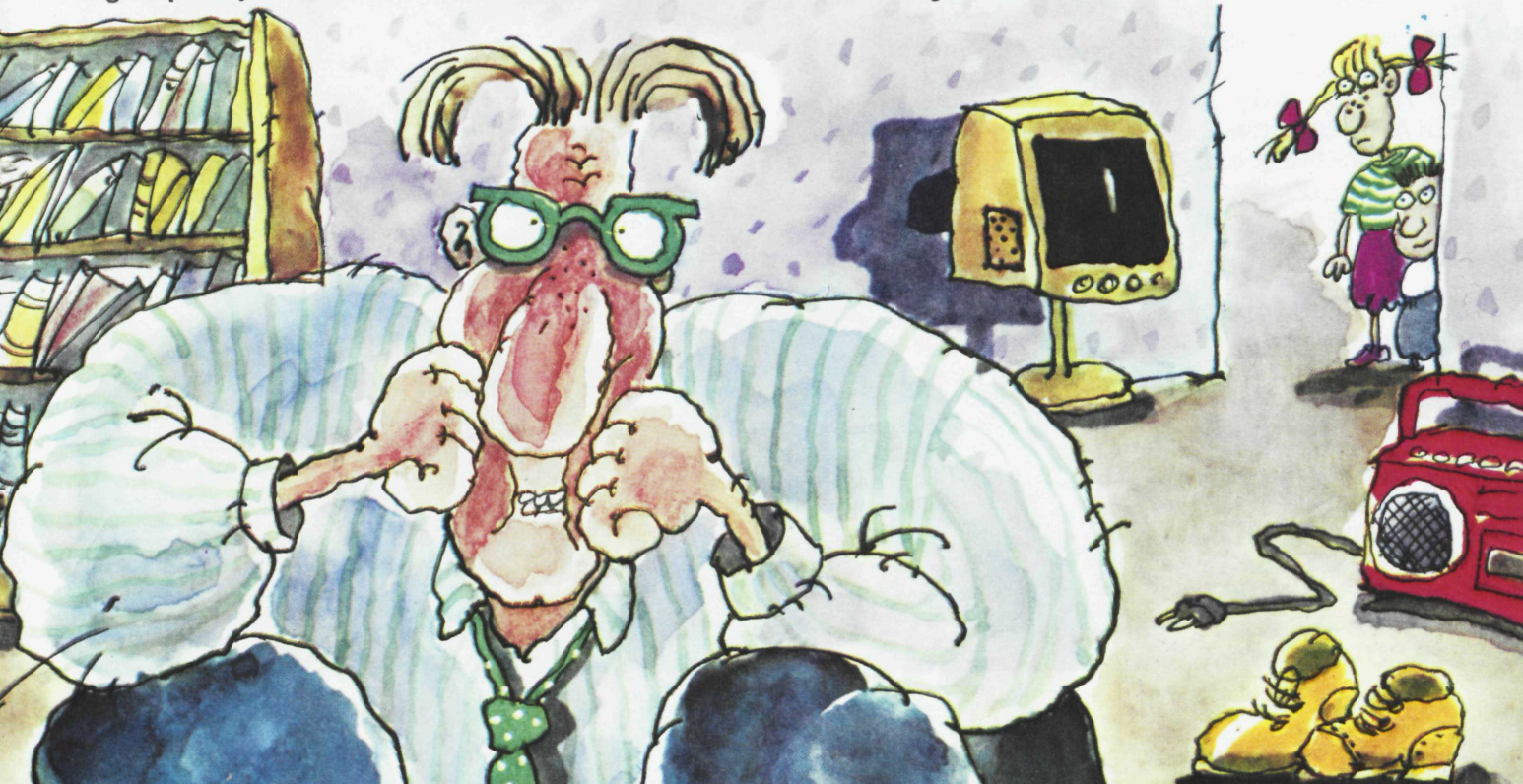
Isa läks tuppa ja käis kaua edasi-tagasi. Korteris oli haudvaikus. Siis avanes isa toa uks, seejärel välisukse – isa läks välja. Ta oli sel üsna kaua, ema jõudis tema tagasituleku ajaks õhtusöögi valmis teha.

Isa istus lauda. "Nägin täna üht jonnipunni," ütles ta vaikselt, ise silmi maha lüües.

"Kas nägid meie lasteaia Taavit, tema jonnib alati?" küsis Andres.

"Ei, ma nägin vastikut jonnipunni! Teie nägite ju ka, siin ta istub!" osutas isa endale. "Andke mulle andeks!"

Pärast õhtusööki vaadati koos televiisorit. Mann mängis flööti. Pärast luges isa Andresele unejuttu. Kuid ise ei saanud ta kaua und. Jonnipunnide elu pole kerge. Nad peavad muudkui mõtlema: "Oh jumal, miks ma nii tegin! Miks-miks?"

NALJU

Riho: "Ema, kas ma võin minna õue Petkaga mängima?"

"Ei, ta on paha poiss."

"Kas ma võin siis minna ja talle kere peale anda?"

Juku tuleb koolist koju koos klassivennaga ja ütleb emale:

"Vaata, ema, see on Mart. Ta on ebatavaline poiss."

"Mille poolest ta siis ebatavaline on?"

"Ta õpib veel halvemini kui mina."

Emal istub sõbrannaga kohvilauas. Väike Ilse tuleb tema juurde ja küsib: "Ema, kas on õige, et surnud muutuvad tolmuks?"

"Jah, mu laps," vastab ema.

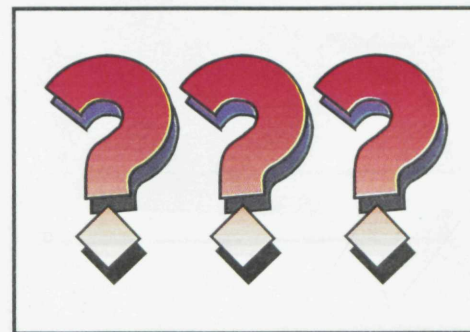
"Siis on küll keegi minu voodi all ära surnud."

Juku tuleb koolist ja räägib emale: "Ma astusin täna trammi kogemata ühele tädile jala peale. Ma vabandasin kohe ja ta andis mulle kommi."

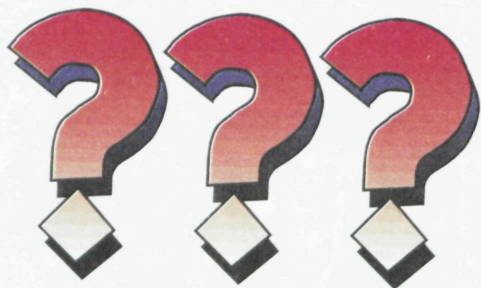
"Kas sa tänasid teda?"

"Ei. Ma astusin kohe teise jala peale."

Kogunud GUIDO ILVES

KÜLLAP ON SULLE SEE LÖBUSA NÄOGA PRUUN PLÜÜSIST LOOMAKE TUTTAV. SEIKLEB TA JU AMMUST AJAST RINGI KA WALT DISNEY MULTIFILMIS. KUI VASTAD KÜSIMUSTELE ÕIGESTI, VÕID VÕITA ENDALE ÜHE KAHETEISTKÜMNEST AUHINNAST. KA SEEKORD PEAD VASTUSTE LEIDMISEKS PISUT VAEVA NÄGEMA.

1. MIS ON PRUUNI LOOMAKESE NIMI?
2. MIS AASTAST PEALE SEIKLEB TA FILMILINAL?

VASTUSEID OOTAME KUNI 11. NOVEMBRINI AADRESSIL: "TÄHEKE", PÄRNU MNT. 67A, TALLINN EE0007.

NB! LOOSIMISELE TULEB AINULT PRUUN LOOMAKE! VASTUS KIRJUTA KINDLASTI TALONGILE!

MAIKUUS võitsid une-Barbie RAINER, KATRIIN, ASTRID ja RAIGO PIKHOF Tudulinnast, KATI JA LIINA KOKK Raplast, JANIKA SEINBERG Tartust, AILI ja AIVAR SARAPIK Tartust, MARIN JOOST Kuremäelt, KADRI JÄRV Laagrist, TARMO MURD Kihelkonnast, LIIVIKA TÄHT Vana-Kuustest, TRIIN TAMM Suuremõisast, KATRIN SIKK Võrust, RIINA ja KRISTIINA VAAS Hagerist, RUTH MÄGI Tallinnast.

JUUNIKUU loosimisega võitsid "Auto-City" MAIDO, MARGUS ja MARGO TURRO ning PRIIT VIIRG Uhtnast, RAIT KOPLIMETS ja KIRSTI AIDNIK Raplast, OLIVER KONTS Valgutalt, AIRI ja ENNO ELLER Luuvalt, MARTIN SAAR Palmsest, SIIM SIROTIN Kuristalt, MARKO TIRMASTE Põikvalt, ARVO LIIMANN KUIMETSAST, URMAS, MARKO ja KRISTI NEEME Narva-Jõesuust, TÖNU SCHMIDT Tallinnast.

10

1. _____

2. _____

SILJA JUURSALU

Käina tee 52
Lauka, Kõrgessaare EE3502

PIRET LEISTE 11 a

Kaisma sjk. EE3469 Pärnu mk.
Huvid: joonistamine, lugemine, tantsimine, loomad. Kogun udukaid ja kleepekaid.

MIHKEL LÕUV 10a

Kaunase pst 11-29
EE2400 Tartu
Huvid: ujumine, diskommuusika.

KÜLLI KOOL

Reinu tee 10-14 EE2900 Viljandi
Huvid: udupildid, kleeptsud, ümbrikud, joonistamine.

KATI GRÜNBERG 7a

Nooruse 14-13 Puhja EE2466 Tartu mk.

EVELIN TERRO

Endla 18b -3 EE2900 Viljandi
Huvid: udupaberid, kleeptsud, ujumine, suusatamine.
11-13-a. poisid ja tüdrukud, kirjutage!

KAIDI JUHKAMSOO 11a

Linnaküla sjk. pk. 148
EE2532 Valga mk.
Huvid: udupildid, nätsu- ja kommipaberid.

KERSTEN LEHISMETS

Keskuse 3-4. EE2513 Otepää
Huvid: sport, lugemine, udupildid, võrkpall. Soovin kirjasõbraks 9-12-a. poisse ja tüdrukuid.

KERLY LUIGE 9a

Side 5 Sindi EE3490 Pärnu mk.
Huvid: hobused, lugemine, joonistamine.

MERIKE LOBJAKAS 9a

EE3630 Pärnu-Jaagupi
Huvid: udupildid, kleepekad.
Hei, 8-9-a. tüdrukud Pärnu maakonnast, kirjutage.

LEA STEINFELDT 12a

Uus t. 7b Toila EE2021
Huvid: sport, laulmine, hea muusika.

PIRET POKKINEN 12a

Oru 1a Toila EE2021 Ida-Virumaa
Huvid: sport, käsitöö, hea muusika.

TEEME LAHTI POSTIPAUNA

Kärdla Keskkooli II klassi lapsed saatsid kevadel meile oma kirjatööd. Nüüd, kui neist on saanud III klassi õpilased, avaldame need. "Postipauna" leheküljele jäi ruumi ka ühe Tallinna lapse kirjatöö jaoks.

MAASIKAMUINASJUTT

Ühel külmal talvehommikul sadas suurte lumerätsakate asemel punaseid ja mahlaseid maasikaid. Varsti oli neid lumehangedel päris palju. Lapsed sõid maasikaid ning nauitsid kesk talve suvemõnusid. Äkki maasikasadu lõppes. See kõik oleks tundunud unenäona, kui poleks lumehangedel olnud maasikakuhjasid.

JONAS HONGA

SÄH SULLE KOOKI MOOSIGA

Naabri väike Triin jooksis igavese kiiruga, jänes põues, meile. Tal oli vesi ahjus, sest õues olid hirmsad koletised. Ta ei julgenud enam õue minna. Mina ei kaotanud selle jutu peale pead ja läksin kontrollima. Kui ma maja taha jõudsin, kadusid imelikud kujud maja nurga taha. Mina võtsin jalad selga ja lidusin järele. Nurga taga itsitasid karnevalirüüetes naabripoisid. Siis sain ma kohe aru, kes Triinut ninapidi vedasid. Ma läksin tuppa ja näitasin Triinule aknast neid koletisi. Poisid said selle tembu eest triibulised. Säh sulle kooki moosiga.

EPP ELLER

VESI AHJUS

Pühapäeval ütlesin emale: "Ma tahan kooki. Kui sa ei tee, siis olen sul päev läbi jalu." Emal ütles: "Ära aja mulle kärkseid pähe. Võta parem jalad selga ja too poest jahu." "Ma ei julge osta," vastasin. "On sul jänes põues? Ära kaota pead ja mine kiiresti," käskis ema.

Kui ma poodi läksin, mõtles ema, et nüüd võib istuda ja lehte lugeda. Säh sulle kooki moosiga! Toolil jalg katki. Oleks peale istunud, oleks matsakas käinud.

Kui ma poest tagasi jõudsin, ütlesin: "Emal, poes tõmmati mind ninapidi. Mulle müüdi vale jahu." "Ma küll ei ütleks, et sul pikem nina oleks kui enne. Mine parem keldrisse, too moosipurk ja vaata, et sa enam moosi ei näppa. Muidu saad triibulised püksid." Kui ma keldrist tagasi tuln, siis ütlesin: "Ma sõin terve moosipurgi tühjaks. Kas nüüd saan suuremate triipudega püksid?" "Tule parem mulle appi kooki tegema," ütles ema. "Ma ei viitsi," vastasin. "Kas hakkad jälle seanahka vedama?" päris emal pahaselt. Ma läksin põõningule nii kauaks, kui ema kooki teeb. "Emal, ma ei julge põõningult alla tulla," hüüdsin ma. "On sul vesi ahjus?" küsis ema.

MARILIIS LAURI

KONNALAUL

Kui kevad on käes, siis valgus väes, ja lapsed jälle õues. Siis kraavis üles sulab konn, sest temal jõudu hüppeks on.

DANIEL TUULIK

PUU OTSAS

Tule sealt puu otsast alla! Ma ei saa tulla. Millal sa siis tulla saad? Talvel. Kuidas? Kui lumi sadama hakkab, sajan mina ka puu otsast alla.

SÕNAMÄNG

Ära aja mulle kärkseid pähe! Võta parem jalad selga ja mine kutsu ema ja isa siia. Ära kaota pead! Sa jooksed ju nii kiiresti. Säh sulle kooki moosiga. Pidid sa mind just nüüd peatama! Nüüd näed sa täpselt niisugune välja, et sul on jänes põues. Sina vead praegu küll seanahka, nii et varsti saad minu käest triibulised püksid. Ära vea mind ninapidi! Noh, nüüd on vesi ahjus ka.

RIITA ROMANOV

PÄIKE JA MERI

Elas kord meri. Merel oli palju lapsi. Need olid järved ja tiigid. Aga ükskord õhtul, kui päike looja läks, kukkus ta hoopis merre. Teine kord vajus päike merest mööda. Ja hommik jäigi pimedaks...

MARIANN ELISTE
Tallinnast

VIIRPUU

Eesti eri paikades on viirpuud tuntud erinevate nimede all. Üsna sageli on seda kutsutud viherpuuks. Mõned nimed näitavad, mida rahvas viirpuust on arvanud. Näiteks nimetus "kontpuu" kuulub hoopis teisele põõsaliigile. Järelikult pole viirpuud mõnel pool kuigi hästi tuntud. Teda on teiste põõsastega segi aetud. Nimi "jahumarjapuu" rõhutab, et viirpuu viljadel on jahukas maitse. Hekipuuks kutsuti viirpuud seepärast, et neist sobib rajada tihedaid hekke.

Üks tabavamaid viirpuu rahvapäraseid nimetusi on minu meelest "orapihlakas". Nimelt meenutab viirpuu pihlakat, millel on küljes suured orad ehk astlad. Viirpuu marjad on eemalt vaadates samamoodi punased ja niisama suured kui pihlakal. Aga kui oksa sõrmega puudutada, selgub, et lehtede vahel on peidus nõeltraavad ogad.

Eesti looduses kasvab mitut liiki viirpuid. Kuid vahetegemine liikide vahel on sageli nii keeruline, et ajab isegi eriteadlased omavahel vaidlema. Siiski on viirpuudel ka ühiseid tunnuseid. Nad kasvavad kõrge põõsana, harva madala puuna. Lehed on hõlmised ja meenutavad tikri ehk karusmarja lehti. Valged õied asuvad kimpudes.

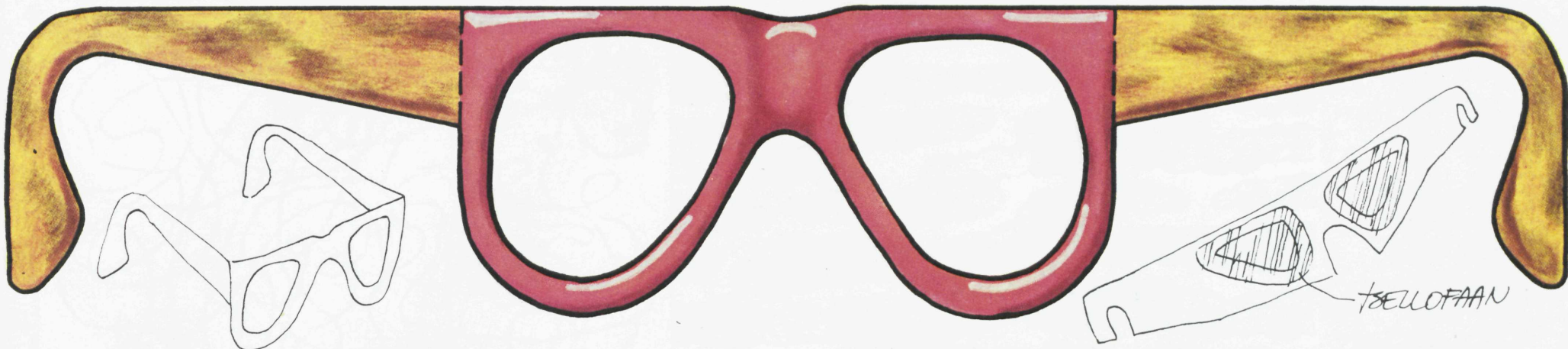
Viirpuu viljad valmivad septembris nagu pihlakalgi. Kui neid maitsta, selgub, et marjadel puudub kibekas-hapu maik, mis on omane pihlakale. Viirpuu marjad on kergelt magusad ja nagu jahused. Vilja sees on paksu kestaga puitunud seeme. Viirpuu marju korjavad ja söövad inimesed tänapäeval harva. Vanasti söödi seal, kus viirpuud looduses rohkem leidus, marju üsna sageli. Marjad olid näiteks tuntud maiustus lehma ja lambaid karjatavatele lastele. Viirpuu marjadest võib valmistada maitsvat moosi. Marjadel on raviv mõju, nende söömine tugevdab südant ja korrastab kõhtu.

Tänapäeval kasvatatakse viirpuid õige sageli ilupõõsaste ja -puudena aedades ning parkides. Viirpuuhekki rajatakse nõnda. Noored viirpuud istutatakse kahte ritta umbes poolmeetrise vahega, 4–5 aasta pärast on sirgunud täiskasvanud inimese kõrgune põõsastest müür. Kui põõsaid igal aastal korralikult pügada, hargnevad ja põimuvad oksad hästi tihedalt. Sellisest tarast ei pääse läbi ei inimene ega isegi koer. Nii-sugust haljastest põõsastest aeda kutsutakse elavtaraks. See kaitseb koduümbrust niisama hästi kui võrkaed, kuid on märksa nägusam.

Viirpuu. Pildistanud HENDRIK RELVE

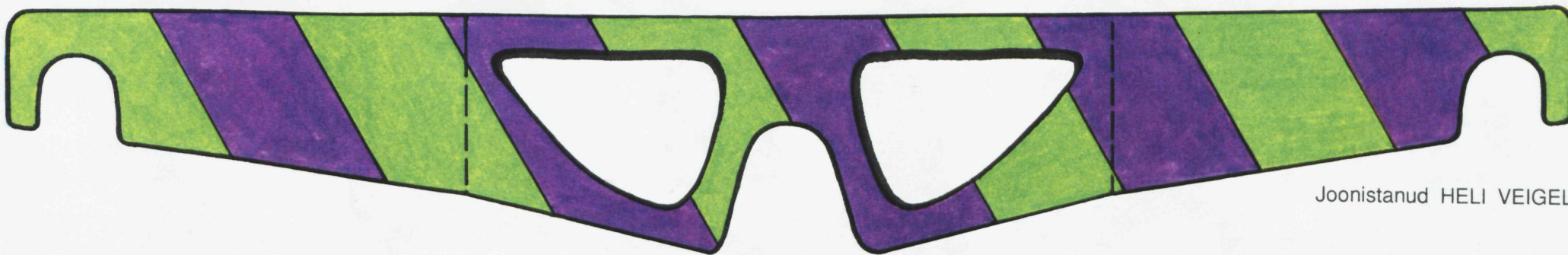
HENDRIK RELVE

Lõika prillid sobivalt poolt välja ja murra sangad tagasi. Kui sul juhtub kodus olema tsellofaanitükke, võid need "prilliklaasideks" kleepida.

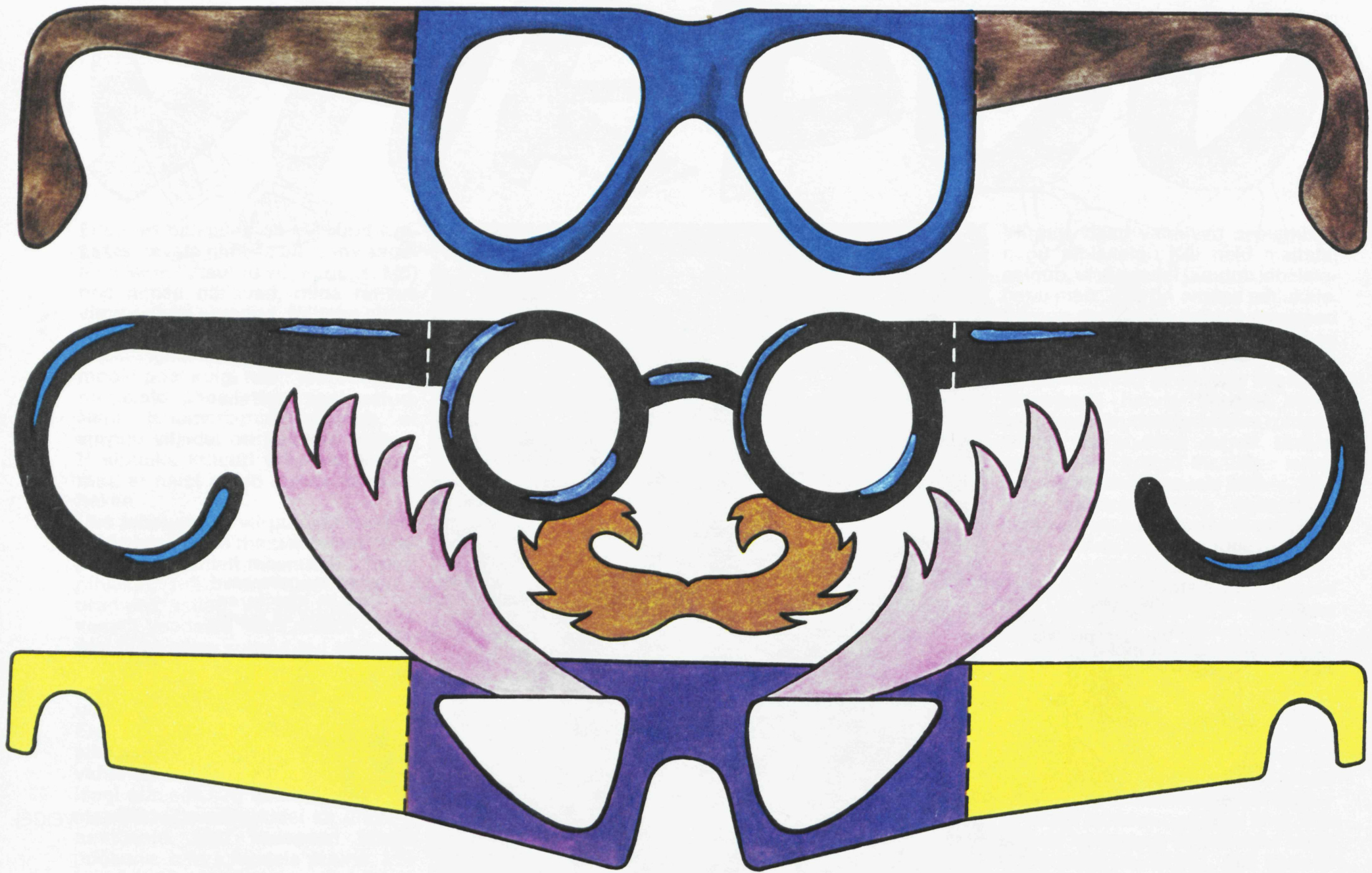
Värviline on huvitavam - siis saad päikeseprillid. Kuid ka värvitu sobib. Prille saad kasutada ka mardivõi kadripäeval.

Joonistanud HELI VEIGEL

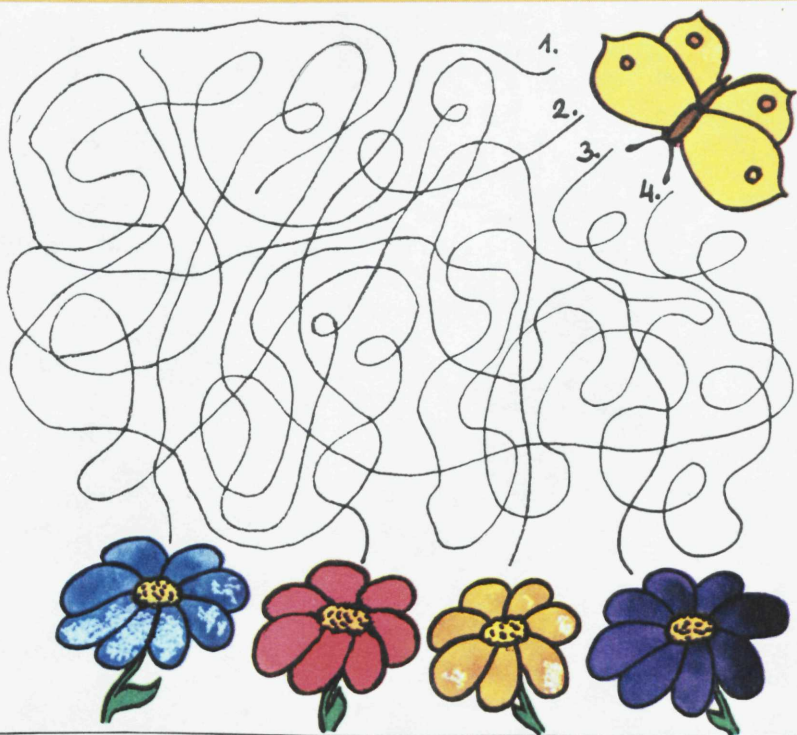
PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID

PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID PRILLID

KES NEIST LOOMADEST
MAGAVAD TALVEUND?

Joonistanud REET REA

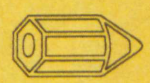
Lasteajakiri
"TÄHEKE"
Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt. 67a
EE0007 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel. 681 400
Vastutav sekretär
VIIVI VARIKSAAR
tel. 681 495
Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel. 681 495
Kunstiline toimetaja
PRIIT REA
tel. 681 495

Printall
Pärnu mnt.67a
EE0190 Tallinn

ESIKAANEL
JUSS PIHO
JONISTUS

Võib-olla oled juhtunud kevadel või sügisel mere äärde, kus luigeparved parajasti oma pikal rännul peatust teevad. See on võimas vaatepilt! Mere äärde tasub minna ka siis, kui luiki pole. Merel tundub alati saladusi olevat. Soomlased, kes on samuti mereäärne rahvas nagu meigi, jutustavad nende saladuste kohta niisugust lugu.

Ammustel aegadel asunud meres imekaunis saar. Päeval paistnud see justkui kõrkjapuhmas, sellepärast ei märganud seda õieti keegi. Öösel aga ärkas saar otsekui nõianest. Siis puhkesid tuhanded paradisiilõhnlised öied, millele ilu poolest sarnaseid oli võimatu leida. Kauni looduse rüppe tuli vetesügavusest veekuningas oma tütarde ja saatjaskonnaga igal ööl röömupidu pidama. Koguni kalad ronisid kaldale. Tuli kõõrdsilmne, lapsena vildakaks kukkunud lest; sõjakas haug, kes särge kiusas, nii et selle silmad juba nutust punased olid. Edevad vähid käisid tagurpidi, et kõigi tähelepanu äratada.

Kõikidest kaunimad olid aga kuningatütred – vesineitsid. Öö läbi tantsisid nad merevahust rüüde hõljudes isa ja hülgest hoidja armastava pilgu all.

Neist kõige hapram ja ilusam – Merihelm – eksis ühel ööl tantsides saare teisele kaldale. Seal sõudis kaluripoeg,

Merel on saladused

kes kaugelt võlusaart oli märganud. Merihelmi silmanud, hakkas ta kiiresti kalda poole tulema. Mõlemad olid ootamatust kohtumisest üllatunud ja röömsad. Poiss rääkis inimeste elust ning päris saareelanike kohta. Merihelm pelgas esiti vetesaladustest pajatada. Kuid ometi unustas ta isa keelu ja pühendas lõpuks poisi meremaailma ellu. Järgmisel öhtul oli poiss taas saarel ja laulis Merihelmi kutsudes kaunimat laulu, mida ta teadis. See pajatas mere saladustest. Laulu kuulis ka veekuningas ise. Ta hakkas rae-vutsema. Keegi pidi olema saladused välja rääkinud.

Hirmunult astus ta ette kaunimaist kaunim Merihelm, pärlid juustes helkimas. Kuningas oli kohkunud kuuldes, et sellega oli hakkama saanud ta oma armastatud tütar. Midagi polnud parata – veteilma salasaar pidi karistuseks igavesti kaduma. Küllap seetõttu keegi seda enam näinud polegi. Ka kalu pole kaldal käimas nähtud. Nüüd on nad kurbusest keeletud ja nende silmad veel hirmust suured. Vesineitsite hoidja – hüljes – läks aga murest üleni halliks. Tema hoolealused, veeneitsid, muutusid ju luikedeks ja lendasid üle ilma laiali. Tänapäeval on nad kaunid ja tantsisklevad nagu vesineitsid. Ja kes teab, kui palju saladusi läks veel saarega ühes vetesügavustesse.

HELI VEIGEL

